BUKANTĖJE gražiai paminėtos rašytojos ŽEMAITĖS 180-osios gimimo metinės

Šiemet minime lietuvių literatūros klasikės, visuomenės veikėjos, švietėjos, demokratės, rašytojos Žemaitės (tikr. Julija Beniuševičiūtė-Žymantienė) 180-ąsias gimimo metines. Ji gimė 1845 m. birželio 4 d. Plungės valsčiaus Bukantės dvarelyje (dabartinis adresas: Plungės rajonas, Godelių kaimas, Žemaitės g. 24), mirė 1921 m. gruodžio 7 d. Marijampolėje, to miesto kapinėse buvo ir palaidota.

Didelio lankytojų dėmesio kasmet sulaukia rašytojos tėviškėje veikianti Žemaičių dailės muziejaus ekspozicinis padalinys Žemaitės memorialinis muziejus, kuris čia atidarytas 1965 m., minint rašytojos Žemaitės 120-ąsias gimimo metines. Tais metais čia stovėjusiame restauruotame buvusiame dvaro gyvenamajame name pradėjo veikti pirmoji šio muziejaus ekspozicija. 2012 m., vykdant projektą „Bukantės dvaro sodybos restauravimas ir pritaikymas turizmo reikmėms“, dvarelio gyvenamasis namas buvo suremontuotas, o šalia jo atstatytas tvartas ir svirnas. Dabar muziejaus darbuotojai rašytojos gimtojoje troboje kviečia susipažinti su Žemaitės memorialine ekspozicija, atspindinčia jos gyvenimo ir kūrybos kelią. Didelio lankytojų dėmesio sulaukia ir svirne yra įrengta plačiai žinomo iškilaus žemaičių liaudies meistro, medžio drožėjo Stanislovo Riaubos memorialinė ekspozicija, kurioje galima išsamiai susipažinti su jo gyvenimu, savita, filosofiškų ženklų pagražinta gyvenamąja aplinka

(Nukelta į 36 p.)

Rašytojos, visuomenės veikėjos Žemaitės (Julija Beniuševičiūtė-Žymantienė, 1845–1921) skulptūra Žemaitės memorialiniame muziejuje Bukantėje (Plungės r.). Skulptorius Petras Aleksandravičius

Iš kairės: Bukantės dvarelio gyvenamasis namas, kuriame veikia Žemaitės memorialinis muziejus; birželio 7 d. muziejuje įgyvendintos edukacinės programos „Žemaitiška viralinė – kaminas“ užsiėmimo akimirka. Loretos Sungailienės nuotraukos

2025 m. birželio 6 d. Bukantės dvarelye, kuriame veikia Žemaitės memorialinis muziejus, vykusios mokslinės konferencijos „Rašytoja Žemaitė vakar ir šiandien“ dalyvius sveikina Plungės rajono savivaldybės meras Audrius Klišonis; pranešimą skaito dr. Ramunė Bleizgienė. Nuotraukos iš Žemaičių dailės muziejaus archyvo

(Atkelta iš 34 p.)

ir unikalia kūryba. Atstatytas tvartas taip pat yra pritaikytas muziejinei kultūrinei veiklai. Čia eksponuojami unikalūs Žemaitijos sakralinio liaudies meno pavyzdžiai (šventųjų skulptūrėlės, tradiciniai žemaičių kryžiai, koplytėlės, koplytstulpiai), yra įrengtos edukacinės klasės, rengiamos vaikų kūrinių parodos, vyksta įvairūs kultūriniai renginiai.

Kaip artėjant rašytojos Žemaitės 180-osioms gimimo metinėms ir skelbė muziejaus darbuotojai, Bukantės dvaras šiemet vėl atvėrė savo vartus gyvai ir prasmingai tradicijai. Jau ne vienerius metus Žemaitės memorialinis muziejus kviečia į rašytojos Žemaitės gimtadienio minėjimus, o šiemet, pažymint garbingą jos 180 gimimo metų sukaktį, renginys tapo dviejų dienų kultūros švente, jungiančia akademinį žvilgsnį, gyvąją atmintį ir bendruomenišką džiaugsmą.

Birželio 6 d. Bukantės dvarelye vyko mokslinė konferencija „Rašytoja Žemaitė vakar ir šiandien“. Joje pranešimus skaitė Klaipėdos universiteto (KU) ir Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto (LLTI) mokslininkai: prof. dr. Rimantas Balsys (KU) „Etnografiniai elementai Žemaitės kūryboje“; dr. Birutė Avižienė (LLTI) „Smurtas Žemaitės ir amžininkų kūryboje“; dr. Jurga Savickaitė-Sadauskienė (LLTI) „Žemaitės laiko pedagogika XIXa–XX a. elementorius vartant“; dr. Solveiga Daugirdaitė (LLTI) „Žemaitė lietuvių rašytojų kūryboje“; dr. Ramunė Bleizgienė (LLTI) „Kuo svarbi Žemaitė šiandien?“.

Savo pranešime R. Bleizgienė pažymėjo, kad akivaizdu, jog Žemaitė yra viena žymiausių XIXa. pab.–XX a. pirmosios pusės rašytojų, ano meto lietuvių nacionalinio judėjimo simbolinė figūra, įkūnijanti dviejų visuomenės grupių – valstiečių ir

Iš kairės: konferencijoje pranešimą skaito dr. Jurga Savickaitė-Sadauskienė; kalba muziejininkė Aušra Petrošienė. Nuotraukos iš Žemaičių dailės muziejaus archyvo

Iš kairės: birželio 7 d. vykusiame renginyje su šventės dalyviais bendrauja muziejininkė Aušra Petrošienė; kalba rašytojos Žemaitės proanūkė Onutė Butkevičienė. Nuotraukos – iš Plungės rajono savivaldybės archyvo

Bukantėje rašytojos Žemaitės 180-osioms gimimo metinėms skirtoje šventėje koncertuoja Šateikių folkloro ansamblis „Šateikė“

moterų – įsitraukimą į aktyvią kultūrinę, visuomeninę veiklą. Tyrėjai ir šiandien daug dėmesio skiria jos asmenybei bei kūrybai.

Pranešėjai konferencijoje taip pat akcentavo didelę šios rašytojos kūrinių vertę dėl juose meniškai užfiksuotų liaudiškųjų tradicijų, kaimo žmonių psichologijos aspektų, dėmesio švietimui bei kūriniuose keltų tuo laikotarpiu itin aktualių socialinio gyvenimo problemų.

Konferencijoje dalyvavo, kartu su kitais pranešimų klausė ir Plungės Senamiesčio pagrindinės mokyklos mokytojai, Telšių mokyklų bibliotekų darbuotojai bei moksleiviai ir mokytojai iš Šateikių ir Salantų mokyklų, Plungės, Kretingos ir Telšių rajonų gyventojai.

Renginio pradžioje koncertavo mokytojos Saulenos Šimkevičienės vadovaujami Plungės rajono Liepijų mokyklos Šateikių skyriaus moksleiviai.

Na o birželio 7-ąją senoji Bukantės dvarelio sodyba prisipildė gyvų garsų, gardžių kvapų ir žemaitiško juoko. Po šv. Mišių, kurios vyko Bukantės koplyčioje, į rašytojos jubiliejui skirtus renginius atvykusius svečius pasitiko etnomuzikologė, folkloro dainininkė, televizijos laidų ir renginių vedėja Loreta Sungailienė, muziejininkai pakvietė į edukacinės programos „Žemaitiška viralinė – kaminas“ užsiėmimą, kurio metu buvo galima pasinerti į dvaro virtuvės paslaptis: paragauti, pauostyti, pasiklausyti istorijų, tarsi jos būtų parašytos pačios Žemaitės.

Šventėje netrūko linksmybių, ir susikaupimo valandėlių. Atvykusieji turėjo galimybę pamatyti teatralizuotą Keturakio komedijos „Amerika pirtyje“ interpretaciją, pasiklausyti AUSTIEJOS koncerto bei folkloro ansamblio „Šateikė“ pasirodymo. Sodyboje vyko amatininkų mugė, edukaciniai užsiėmimai vaikams, tradiciniai žaidimai, klumpių matavimasis ir net „žvejyba“ senųjų linksmybių dvasia.

Tai buvo šventė, kurioje Žemaitės žodis atgijo, o dabartis pasilenkė prie praeities – ne iš nostalgijos, bet iš pagarbos. Tai buvo proga išgirsti tai, kas vis dar svarbu, ir pasidalyti tuo, ką nešiojamės širdyje – kaip kažkada tai darė pati rašytoja.

Tekste panaudota informacija, viešinama Žemaičių dailės muziejaus interneto svetainės puslapiuose https://byt.lt/Iyjjq ir https://byt.lt/6nHsF.

Išsamią rašytojos Žemaitės biografiją skaitykite čia: https://zemaitiuzeme.lt/personalijos/beniuseviciute-zymantiene-julija-zemaite/